

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

Vita S. Laurentij Archiepiscopi Dublinensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

VITA SANCTI LAURENTII ARCHIEPISCO
 PI DVBLINENSIS, AVTHORE QVODAM
 è Collegio Augensi, qui nomen suum non exprimit: sed sanè doctè
 scribit & graviter. Stylum aliquot locis non-
 nibil expolimus.

PRAEFATIO AVTHORIS.

Apoc. 7.
 Cant. 5.
 Cant. 4.
 Cant. 7.
 Zach. 1.
 Zach. 6.
 Job 9.
 Martyres.
 Cōfessores.
 Habes Au-
 thorem, li-
 cer apomy-
 mum.
 2. Mach. 2.

Benedictio, & claritas, & sapientia, & gratiarum actio, honor, virtus, & fortitudo Deo nostro, qui ipsam suam Ecclesiam mirabili prole fecundat: ut nunquam sit sterilis, sed semper gratiosa fecunditate mirabilis: ut in tempore persecutionis totum martyrum, in tranquillitate pacis pariat lilia confessorum: quatenus dilecto suo, qui candidus est & rubicundus, sponsa respondeat in rubore rosarum & cadore liliorum. Non enim in eremionibus paradisi sola sunt mala punica, sed coniuncta sunt cum pomorum fructibus: nec nardus sola, sed cypri cum nardo: & venter siue fecunditas sponsa non tantum aceruo tritici comparatur, sed etiam dicitur vallatus lilijs. Virum quoque qui stabat inter myrreta, ascendentem super equum rufum, non tantum equi secuti sunt, sed & albi: & de medio duorum montium areorum non tantum quadriga equorum ruforum, sed etiam alborum equorum quadriga egredi videbantur. Dominus quoque, qui fecit Arcturum, cum Arcturo non solum fecit Orionas, & Hyadas. Per Arcturum septem stellarum, designatur Ecclesia, septiformis spiritus luce radiosa. Oriones, qui orientes in hyeme tempestates excitant, demonstrent martyres: qui in hyeme infidelitatis exorti, excitaverunt contra se persecutionum tempestates. Hyades stellae pluviales, orientes in vere, confessores significant: qui tempore tranquillitatis apparentes, mentes hominum irrigarunt pluvij doctrinarum. Sicut igitur cum Arcturo fecit Dominus Orionas & Hyadas, sic Dominus de Ecclesia sponsa sua, ut nunquam sit sterilis, sed semper fecunda, aliquando martyres, interdum quoque generat confessores. Inter quos effulsit sanctae matris Ecclesiae proles egregia, gloriosus Christi sacerdos & antistes Dublinensis Ecclesiae, beatus Laurentius, cuius memoria in benedictione permanet, genere nobilitis, & insignis virtutibus: clarus operibus, & signis magnificus. Similem enim fecit cum Dominus in gloria sanctorum, & glorificavit eum in conspectu regum. Cuius vitam & virtutes ego licet indignus, sed tamen non indeuotus servulus, sancto Augensi collegio fraternae societate coniunctus, ad laudem Dei, & sancti confessorum gloriam, ad excitandam deuotionem legentium, stylo compendioso, inuocata sancti spiritus gratia, tractare curavi. Et haec quidem de praefatione dixisse sufficiat. Studium enim est, ante historiam effluere, & in ipsa historia narratione succingi.

VITAE HISTORIA.

CAP. I.

Noueb. 14.
 Eius natalis
 solum.
 Job 1.
 Phil. 2.
 Parentes
 eius.

DILECTVS igitur Deo & hominibus saeculi Dei pontifex Laurentius, ex partibus Occidentis in insula Hybernia claris natalibus extitit oriundus. Quem Dominus in terra barbara, sicut lilium inter spinas, vel sicut Job in terra Hus inuenit: qui non plus traxit de terrae barbariae, quam piscis marinus de maris salugine. Magni siquidem fuit sanctitatis eius commendario, quod in medio nationis pravae & peruersae luceret quasi stella matutina in medio nebulae: immo tanquam luminare magnum in mundo, verbum vitae continens: lumen ad reuelationem gentium barbararum, & gloriam Ecclesiae. Natus igitur in terra barbara, de nobili tamen prosapia fuit, per matrimonium regis filius & reginae. Cuius pater lingua patria Moriardocothochel appellatus est, Latine vero Mauricius: mater eius Inianobren lingua sua, id est filia principis lingua domestica. Et pater quidem tanta generositate claruit.

non modica pars Hybernia, quae Lagenia dicitur, ad eum iure haereditario per-

Lagenia dominus est pater eius.

CAP. II.

Nato beato puero, pater ipsius, qui infensus fuerat Comiti de Kildara, Donato nomine, placatus postmodum, in foedus pacis & amicitiae inuicem conseruanda, eidem Comiti filium suum misit, ut eum faceret baptizari, iubens ut Conconor uocaretur. Sed ferentibus puerum ministris venit obuiam quidam, qui, ut de Merlino apud Anglos legitur, propheta apud eos habebatur. Vera enim pleraque omnia hominibus praenunciare probabatur. Is itaque cum causam itineris cognouisset, & quod de puero mandarat pater eius, statim accessu spiritus versus Hybernicum protulit, cuius hic est sensus: Iste puer magnificus erit in terris, & gloriosus in caelis, praeritque plurimis tam diuitibus quam egenis: & erit Laurentius nomen eius. Sic enim iubeo eum appellari. Cumque ministri admirantes responderent, non aude- re se patris imperio non parere, dixit vates: Ego hac nocte domum patris eius ingrediar, & vos de nominis mutatione satis reddam excusatos. Illi ergo coepto itineri insistentes, ad Darentem ciuitatem, sanctae Brigidae sedem, puerum pertulerunt: ubi receptus a praedicto Comite cum gaudio, & ab Episcopo ciuitatis protinus baptiza- tus, Laurentius, ut vates praedixerat, vocatus est. Videtur quidem in prophetia pre- dicta de sancto puero, & nomen non sine causa prophatum, & meritum simul insinuatum & praemium. Si enim a lauro Laurentius nominatur propter perpetuum lauri virorem, fidem sancti significat per dilectionem operantem, & sic indicat meritum. Si a laurea, seu laureola, pertinet ad praemium. Huic enim sancto & laurea debetur, & laureola: Lauream, tanquam triumphanti: quia cum militia sit vita ho- minis super terram, non coronabitur, nisi qui legitime certauerit. Laureola, tan- quam praedicatori: & sic magnificus significatur futurus in terris, quantum ad me- ritum: & in typum praedestinatae sibi laeuae gloriosus in caelis, quantum ad praemium.

Quidam de infante Lau- rentio futu- ra praedicit,

Job 7. 2.Tim.2.

CAP. III.

Cruit itaque puer, & coepit bonae indolis adulescens esse: & honorifice, ut de- cuit, enurritus usque ad annum decimum, super omnes coetaneos suos miris profecit incrementis. Accidit autem, ut pater eius maximus Dermitij Regis odium incurreret, metuereque, ex furibundi Regis minis, non solum in se, sed etiam in tota di- tionem sua illum sauiturum. Meriens igitur & metuens bellorum & dissensionum dif- crimina, communicato cum suis consilio, de quatuor filiis, quos habebat, iuniorum ei Laurentii pacis obsequium delegauit. At Rex inhumanus, crudelius tractans de puero, ipsum in terram lapidosam & sterilem, ubi victum seges aegra negabat, iussit victum de- portari, ubi a fructu frumenti, vini & olei priuabatur, ubi paruulus petijt panem, & non erat qui frangeret ei. Ibi sanctus puer aliquandiu degens, multipliciter passus est iniuriam ex fame & nuditate, intantum ut per inopiam eorum, quae ad victum perti- nent, & frigidis boreae flatibus, ad mendicorum squalorem peruenerit, & a planta pe- dis usque ad verticem percussus, quodammodo secundum carnem omnino tabesceret. Quod cum ad aures patris quorundam relatu venisset, sine mora comprehensos du- odecim Regis Dermitij milites se quamprimum occisurum minabatur, nisi sibi fili- us, super quo commota fuerant paterna viscera, celeriter redderetur. Id audiens Rex Dermitius, cum non ignoraret terram illius esse inuidiosissimam, puerum reddere ma- luit, quam perdere milites suos. Nec tamen reddidit eum patri, sed cuidam Episco- po Glindalacensi, idque his partibus legibus, ne illum patri restitueret, nisi prius sui mili- tes sibi redderentur. Missi sunt ergo milites ad Episcopum, qui Regi Dermitio eos remittendos curauit: puerum autem per duodecim dies apud se retinuit, & capella- no suo ut curam de illo gereret, qui inciderat in latrones, tanquam bonus Samarita- nus commisit. Is vero puerum benigne suscepit, & instar prudentis stabularij non minus spiritibus, quam carnis gerens curam, non erogare ea tantum, quibus corpus de suis in- sumptibus conualescere posset, studuit: verum etiam supererogando ad eius spiritum conuoluentem, per illius tam breuis temporis spatium in oratione Dominica, & primis

Dermitius rex in solus est patri eius.

Sanctus pu- er durissi- me habetur,

Restituitur patri suo.

UR IUS

9000

RVIII 5

fidei rudimentis, hoc est, in symbolo, sicut decebat, paruulum Laurentium erudit. Sic igitur puer conualescens de infirmitatibus suis, fortis factus ad maiora, subiret Dominus, toleranda, pro pace patriæ passus exilia, duodennis ab exilio reuertens, pacem populo reddidit, & gaudium vniuersæ terræ.

CAP. IIII.

Post dies autem duodecim adueniens pater, sollicitauit Episcopū, vt per fortē inquireret, quem de liberis suis ascriberet Clericali militiæ, & diuinis obsequiis dedicaret. Sed diuinæ prædestinationis electione iam Deo sortitus puer Laurentius hoc audiens, risisse fertur, & dixisse: Non est opus, pater, sortitione. Ego, si permittis, Clericorum sortem vltro eligo, quasi iam sentiens quod ait Psalmista: Dominus pars hæreditatis meæ & calicis mei: cætera autem tanquàm vana, amatoribus mundi relinquo. Puerilis autem animi audita comitate & dulcedine, pater submisit, Episcopus & omnes, qui audièrunt, mirati sunt & gauisi, quòd puer ad eò nobilitatis, contempta hæreditate temporali, quæ ipsum contingere potuisset, Christum sibi in hæreditatem elegit alacriter. Pater verò ei consentiens & gratulans, accepit eius dextera, tanquàm sinistram spernens, illum Deo obtulit, & sancto Coëngini ecclesiæ cathedrales regionis illius patrono deuouit, iam dicti Episcopi curæ eum nihilominus commendans, vt illum, qui se sponte sua diuino ministerio mancipauerat, ministrum idoneum literatura & moribus exhiberet.

CAP. V.

Datus igitur sanctæ Ecclesiæ perpetuò seruiturus, velut alter Samuel ab Helina patre suo, sub Episcopo, tanquàm sub Heli, magistro fuit, quandiu idem exiit Episcopus, qui eum docuit verbo pariter & exemplo. Sed qui eum elegerat Dominus, eum in schola sancti spiritus plenius edocuit, & multiplici varietate virtutum ornauit. Profecit proinde ætate & sapientia, profecit & gratia apud Deum & homines. Nam gratia Dei erat in illo, & naturalia corporis incrementa, spirituum proferebantur augmenta gratiarum. Eratque celo totus inhians, mundum & mundana repudiens, feruens in audiendo, sagax in repetendo, prudens in discernendo, sollicitus audita tenaci memoriæ commendando. Nam in lege Domini fuerat voluntas eius, & in illa meditabatur die ac nocte. Et dedit illi Dominus cor ad præcepta, & legem vitæ & disciplinæ, vt doceret postmodum Iacob testamentum Domini, & iudicia eius Israël. Electus itaque Domini Laurentius, olim a parentibus terrenis vel ad eum separatus à carne, etiam nunc patrem suum spiritalem, virtutum religiosum, Episcopum Glindalacensem, in euirabili morte præuentum amisit: de cuius obitu tanquàm pius filius condolens, summum patrem omnium maiori, quam antea, deuotionis ardore cõplexus est, cogitans quia omnis, qui laetis est participans, expers est sermonis iustitiæ. Quapropter agebat senem moribus, expers omnis laetitiæ iuuentutis. Concurrerant in eo morum honestas, & scientia literarum, & ex adiuncta scientia vitæ sanctitas splendidius rutilabat, & ipsam scientiam honestas virtutum sociata Domino consecrabat.

CAP. VI.

Igitur Dominus, serui volens in talentis creditis peritiam experiri, illum sui delictum patroni solamine, cum annos natus esset viginti quinque, in Abbatem Glindalacensem, ecclesiæ Clero & populo id postulantibus, promouendum curauit. Huius verò ecclesiæ nomen, à prima sui fundatione celebre & famosum tota Hybernia fuit. Eius enim patronus beatus Coënginus, ortus de stirpe regia, multis miraculis præ cæteris sanctis Hyberniæ, in illa olim legitur effuluisse. In hac autem ecclesia & Episcopatus erat, & Abbatia. Sed Abbatia, quòd ad temporales diuitias attinet, raro exemplo, longè erat Episcopatu opulētior: quippè vbi nobiles in primis viros in totius regionis præsidium ab antiquo populo eligebat. Suscepit itaque huius dignitatis gradum beatus Laurentius humiliter administrans, ceperit magis ac magis in vitæ honestate dignitate, castitate & sobrietate, præeunte diuina gratia, exercere. In elemosynarum largitate & cæteris misericordiæ operibus vix debatur, vt dignum erat, minister potius, quàm Prælatus, vt dicere posses illum eum semper habuisse præ oculis: Ducem te constituerunt: noli extolli, sed esto in illis quasi vnus ex illis, non elatus de regimine, sed substratus de sollicitudine: non de generis nobilitate superbiens, quia virtute decet, non sanguine, niti: non de virtutum seu gratiarum donis insolèter tumescens. Primis igitur quatuor annis sue ab-

Psal. 14. Vltro se offert, vt fiat clericus.

i. Reg. 2. & 3.

Crescit ætate & gratia.

Psal. 1.

Hebr. 5.

Pietas & eruditio illum ornât.

Creatur Abbas Glindalacensis.

S. Coënginus.

Humilitas & benignitas eius. Eccli. 32.

ministratio non habuit requiem seruus Dei. Erat enim in tota regione illa intolerabilis reru inopia, quae etiam victui necessaria hominibus negaret: maxime autem in pauperes flagellum hoc saeuiebat. In quo cum vir Domini (vt erat valde compatiens, & erga afflictos pia gestans viscera) pro sua abundantia larga manu indigentibus subuenire satageret, nulli saltē cōmiserationis affectu defuit, seu benigni animi voluntate, sic omni petenti se tribuens, vt Euangelio pareret. A falsis quoque fratribus graues persecutiones sustinuit, qui inuidiā facibus accensi, detractionis dente synērā ipsius vitam rodebant: sed palpantes quasi cæci parietem, non inueniebant ostium, per quod ad dignam eius reprehensionem ingredi possent. Apparebat inter ipsos aurora, sed inuidiā cæcati malignitate, sicut dicit beatus Iob, arbitrabantur vmbra mortis. Horum vir Domini mortis liuidam nequitiam & diffimulationis cautela, & charitatiua beneficiorum impensione viriliter superabat.

In summa annona caritate iniquis liberatis.

Luc. 6.

Iob 24.

CAP. VII.

Rat etiam in terra illa prado quidam, genere nobilis, in hoc tamen degeneras, quod vespillonum & raptorum se gerebat principē: qui omnibus omnia pro libitu surripiebat, magis autem in Abbatis Laurentij subditos insidijs grassabatur, nunc fraudulencia, nunc violentia manifesta saeuiebat. Quodam nāque die occurrit detestabilis ille Abbas hominibus, qui ex vicinia mel & frumentum ad populi subleuandam penuriam deferebant: & insiliens in eos, nefanda rabie laicos cecidit, clericos spoliavit, foeminis vim attulit. Quod cum relatum esset viro Dei, ingenti moerore animi percussus, ascendit in domum Dei, nec cibum capere voluit. Cum enim clientulorum & amicorum carnalium numerosa multitudo vigeret, non superba temeritate presumpsit vltionem diuinam, sed ad humilem potius orationem se conuertens, humiliter expectauit Dominum, qui ab illis pradonibus populum misericorditer liberaret. Nam in fide & lenitate sua sanctum fecit illum Dominus. Vnde & dicebat: Tua est vltio, Domine: tu melius nosti tempus retributionis, & modum, quod non multum post eius orationem impletum est. Tertia nāque die iniquus ille prado, qui caterna latronum praerat, permittente Domino, in quorundam manus hominum deuēnit, qui compræhensum sine regis licentia, eō maxime, quod esse de stirpe regia diceretur, vita priuare non audentes, orbatum oculis dimiserunt: qui & post non multum temporis vita functus est.

Vespillonum, pro lacronum.

Prado nefarius tollit res eius.

Eclli. 45.

Pradonē illum celestis vindicta persequitur.

CAP. VIII.

Odem etiam tempore tres magni latronū principes, qui multis sceleratis praerant, tres turmas satellitum sibi collegerant, religiosiq; personis & Ecclesiasticis ad sancti Coēngini & Abbatis Laurentij protectionem pertinentibus, molestias & damna plurima saepius inferebant. Quodam igitur die in via, quam sanctus Coēnginus manibus suis construxisse dicitur trans paludes & aquarū scaturigines, dum in suis expectarent latibulis, si quos spoliandi opportunitas se offerret: mox quatuor sacerdotes cum magna turba hominum transire comperiunt, qui Eucharistiam, sicut tunc moris erat pluribus, secum pro tuto viatico ac securo duce itinere publicè deferebant. In quos ferociter irruentes, sacerdotes manu sacrilega spoliauerunt, nostrę redēptionis precio, hoc est, Eucharistię nullā reuerentiā exhibentes: sed magis irreuerenter tractantes, nefandis dentibus attingere & atterere praesumpserunt, & ceteros vsque ad mortē ferē verberibus affecerunt. Quo audito discrimine, cepit dolere non mediocriter Abbas Laurentius, peccatis suis imputans iniurias suis subditis irrogatas, maxime cum pater patrię ipse diceretur. Qua consideratione non de fastu honoris, non de nobilitate generis, non de potentia seculi superbē elatus, humiliter ad orationem conuersus est, mā lensq; persecutionis gladium in se, quā in suam plebem conuertit, ieiunium sibi indixit, vt vno die naturali nec cibum, nec potum caperet: & ecclesiam ingressus cum suis clericis, Dominum incessanter deprecabatur, in stā fidelis patroni, pro liberatione suorum insistens. Sed nō lōgē post diuina vltio in illos sacrilegos animaduertit. Octauo enim die illorum principes supradicti à quibusdam Regis ministris compræhensi sunt: & quantum sic satis procul à ciuitate beati Laurentij capti essent, vnus tamen ex illis, quasi non posset alibi inueniri patibulum, necessitate diuinitus compellente, ad Glindalacensem urbem perductus est, & in rupe eminentissima, ingredientium in ecclesiam, & indē egredientium obtutibus exposita, suspensus interijt: vt ibi de flagitioso æquum Dei agnoscerent iudicium, vbi contra Ecclesię libertatem illum

Nota morē antiquum.

Latronum quorundam in signe facinus.

Diuinitus puniuntur.

lum

UR IUS
OBER
NOBER
RVIII
5

lum nequiter deliquisse constabat. Reliqui duo eiusdem nequitiæ confortes, in via illa qua sacrilegium perpetrârant, suspendio necati sunt. Quibus ita sublati, tranquilla patria, & viatoribus securitas restituta est, requiemque dedit Deus famulo suo ab omnibus inimicis. Itâ nimirum similè eum fecit Dominus in gloria sanctorum, & magnificavit eum in conspectu inimicorum, & in verbis suis monstrum placuit. Glorificavit eum in conspectu populi sui, & civitas Glindalacensis magnè olim, vt supra dictum est, nominis, tanto irradiata fidere, non parùm in tota regione illa honoris & reuerentiæ consecuta est.

CAP. IX.

igitur quatuor his annis itâ peractis, pax reddita est toti regioni, & copiosa fertilitas præteriti temporis in opiam mirè supplicuit. Vndè Abbas Laurentius, charitate feruidus, ad opera charitatis totus accinctus, copiam rerum ipsi allatam, pauperibus nutriendis & ecclesijs ædificandis abundè impertijt: cumque diuitiæ eius licèt plurimæ, benignitatis & charitatis eius sumptui non responderent, thesaurum patris sui, quem custodiendum acceperat, pauperibus totum distribuit, & quæcumque inuenire poterat manus eius, multiuarijs charitatis officijs liberaliter dispensando, per manus indigentium in celos transfudit: vt, quemadmodum de sancto Leuita & martyre Laurentio, cuius nomen non sine præfatio meritorum ad eum fuerat, sic & de illo veraciter dici possit: Dispersit, dedit pauperibus: iustitia manet in seculum seculi. Certè si electus Dei inter mundi scandala, inter antiquæ serpētis sibilos, & fragilis carnis blanditias læsus aliqua ex parte fuerit, (nō est enim homo iustus in terra, qui faciat bonum, & non peccet) charitatis affectus, qui est insignis in illo, operire poterat multitudinem peccatorū. Vniuersa enim delicta vt habet Salomonis prouerbiū, operit charitas: & si peccauit multum, remissum est ei, quoniam dilexit multum. Porro multas infirmitates tam manuum impotentem, quàm oris anhelitu salutifero sanauit: pecciantesque omnes, manu eis imposita, quod prius celauerant, cogebat confiteri.

CAP. X.

Interea contigit, vt Glindalacensis Episcopus, qui per id tempus præerat, vitæ extremum ageret, sedesque cathedralis eius obitu vacaret. Ea igitur sic passio re tanquam communi spiramine destituta, sanctus Abbas Laurentius ad pontificalis honoris cathedram ab omnibus magna instantia & concordia petebatur. At ille suo more humiliter de se sentiens, petenti restititit populo, ætatem immaturam prouidè sapienterque prætexens. Nec tamen humilis eius excusatio postulantium deuorata superâstet instantiâ, nisi diuina obstitisset prouidentia, qua didicant, scriptum est: Aduocatus à potentiore, discede: ex hoc enim te magis aduocabit. Quod de beato Laurentio suo tempore factum est. Dominus enim ad maiora & multo utiliora eum reseruans, quia fidelis & prudens seruus super creditis sibi talis fuerat, illisque contentus, non pusillanimitate, sed humili timore ductus, Episcopus suum recusauit: postea Archiepiscopi eum infula cohonestauit. Nā post non breue tempus Gregorius Archiepiscopus Dublinensis ad patres suos collectus est. Eius sedes vacante, permulti ambitione cæcati, generis nobilitate & literarū scientiarum etiam dignos se illo præfulatu existimabant. Sed eos, vt improbos, depulit Dominus a honore, quippe qui superbis resistit: humili autē & mansuero Laurentio apud electores tantā conciliauit gratiā, vt eum de eligendo pastore tractaretur, subito efflatus spiritu sancti, eorū animi Abbatis Laurentij celebri memoria afficeretur. Namque & generis nobilitate, & morū honestate erat apud eos clarissimus, & iuxta Apostoli doctrinā, de cōstituendo Episcopo Timotheū & Titum admonentis, irreceptibilis Dei dispensator, nō superbus, non iracundus, non vinolētus, non peruersor, nō turpis lucri cupidus: sed hospitalis, benignus, prudens, sobrius, iustus, comnens, amplectēs, qui secundum doctrinā est, fidelē sermonē: vt sollicitè seipsum præbeat bonorum operum exemplū, in integritate, in grauitate: vt is, qui ex aduerso de illo dicere. Itaque omni mox sopira discordia, diuersas eligentiū voluntates spiritu sancto in vnā confluente, beatum Laurentium elegerunt in Archiepiscopus tantem.) Et onus quidem prosternit debiles: honor autem pusillanimes deiecit. Illo autē non alleuabat onus honoris ambitio, sed potius oneris grauitas honoris deceret.

Ecclesi. 45.

Multa largitur vir Dei ecclesijs & egenis.

Psal. 111.

Ecclesi. 7.

Prou. 10.

Luc. 7.

Nota.

Ecclesi. 33.

Recusat Episcoporum

1. Pet. 5.

1. Tim. 3. Tit. 1.

Creatur Archiepiscopus. Que parentesi inclusa sunt, nos addidimus, quia deesse ea, aut ijs similia, satis apparet.

S 1

declinandum probabat. Librabat enim montes in pondere, & colles in statera: quod pauci faciunt. Quorum paucitatem admirans Esaias, exclamat: Quis librauit in pondere montes, & colles in statera? Si montes libremus in pondere suo, maius eorum pondus est, quam altitudo. Illorum enim altitudo superari potest & pedibus calcari: pondus verò eorum quis ferat? Per montes autem intelligimus dignitates, quæ plus habent oneris, quam honoris: quæ despici quidem possunt, sed sustinere eas quis possit? Colles quoque si libremus in statera, quantus ascensus eorum, tantus & descensus comperietur. Sic & in dignitatibus, quæ per colles designantur, si ascenditur ad prælationem, descenditur ad seruitutem. Librans igitur animus sancti viri montes in pondere, & colles in statera, onus in honore, & seruitutem in prælatione pensabat: sicque fiebat, vt consideratio seruitutis & oneris, omnem appetitionem prælationis & honoris ab eius animo auerteret. Tandem tamen se iactans in Dominum, desiderio fructus suscepit laborem, & à Gelasio totius Hyberniæ primare, in ipsa Dublinensi Ecclesia, multis Episcopis presentibus, gratias agente populo, consecratus est,

CAP. XI.

Beatus igitur Laurentius pontificalem adeptus infulam, diligenti studio satagebat, vt esset subditis suis forma sanctitatis, & totius honestatis exemplum: nè prædicantem vel docentem contraria remorderet conscientia, sed potius prædicationem vite sanctimonia commendaret. Decet enim maiorem natum, decet & illum, qui primus est in Ecclesia, sic pronuntiare verbum scientiæ secundum doctrinam, vt non impediatur musica. Impeditur autem melodia musicæ, si laudatur Dominus in sono tubæ, & non laudatur in psalterio & cithara. Laudetur ergò Dominus in tubali prædicationis sono, & consonet psalterium, concordet & cithara: vt vna sit harmonia siue consonantia prædicationis, quæ per tubam intelligitur: & executionis decem mandatorum, quam decachordum psalterium designat: itemque mortificationis carnis, quæ cithara significat. Iraque mox vt indutus est beatus Laurentius stola gloriæ, etiam vasis virtutis expetijt coronari. Circuncinxit ergò se zona iustitiæ, circum pedes, & femoralia, & humerale sibi imponens, tunicam talarem totam ciliacinam non tantum induens, sed carni assuens, cuius cilicij asperitate, & vermium multitudine succrescente perforabatur caro sancti pontificis: vt ex interiori ardore spiritus flamma exterioribus resultante, ipsa caro velut in frixorio coqueretur. Sicque clauum clauo retundens, punctiones punctioibus reprimens, proprium corpusculum exarabat: extra hoc est, ex carne primo maledictio supposita, spinas & tribulos eliminare contendens: vt sic aceruum frugum posset sibi cumulare in posterum. Sic attendens sibi pastor egregius, de omni corde suo satagebat laudare Dominum, in diuinis officijs assiduus & deuotus: diligensque decorem domus Dei, vt amplificaret cultus diuini sanctitatem, & sacris altaribus debitam præstaret reuerentiã, constituit ad sacrum Domini ministerium viros idoneos ordinare, nè propter seruitores seruitia Domino displicerent, sicut scriptum est: Nè offeratis vltra sacrificiũ frustra. Incensum vestrum abominatio est mihi. Neomeniã, & sabbatum, & festiuitates alias non feram, & subditur causa: Iniqui sunt cœtus vestri. Ideò vir sanctus & timoratus siue religiosus, honestatis amator, & zelator religionis, operam dedit, industriamque adhibuit, vt clericos seculares, qui in Ecclesia Dublinensi erant instituti Canonici, secundum exteriorem & interiorem hominem mutatos in melius, in regulares canonicos transformaret. Et vt hoc summi Pontificis auctoritate confirmaretur, duos è canonicis suis misit Romam, propter vsum & consuetudinem * Araosensis ordinis: per quos sancti viri desiderium adimpletum est. Fecitque regulares stare cantores circa altare, vt laudarent nomen Domini: & dedit in celebrationibus decus, & in sono eorum dulces fecit modos.

CAP. XII.

Vt autè Domino suo securius militaret, spiritualis certaminis milites electos ordinans, armisque eorum & signis se muniens, habitum Canonicorum regularium & viuendi normam accepit, eique conuenienter viuere studuit. Nam penè contumè, dum ei licebat, cum canonicis illis edebat in refectorio, locis & horis congruis siue debitis seruabat silentium, ad matutinas singulis ferè noctibus cum illis in chorum ingrediebatur, vnà cum eis vigilias & laudes Domini celebrabat. Sciens autem scriptum, Vigilia honestatis tabefacit carnes: deuotione seruati vigilabat

Esa. 40.

Montes, dignitates.

Qualem se exhibuerit in ea dignitate.

Obserua vestem cilicij, tori corpori admodum tam.

Gen. 3.

Canonicos seculares mutat in regulares. * Araosensis.

Fit etiam ipse Canonicus regularis.

Ecclesi.

UR IUS

Obserua
tor
corpori
admodum
tam.

RVIII

5

Vigilia & preces eius. Num. 21.
 in orationibus, & attenuabat carnem suam. Finitis enim matutinis laudibus, ceteris ad lectos redeuntibus, ipse in ecclesia remanebat, etsi non semper solus, tamen ut solitarius: ibatque pro consuetudine ante signum Dominicae passionis, ubi trul in speculo vitæ, contemplabatur æneum serpentem, eleuatum in stipite Crucis, & eius dulci memoria sanabatur à languoribus suis, psalabatque Domino cunctis tremore: & nunc stando, nunc sedendo, nunc etiam flectendo genua, torum plerimum resonabat. Assertum est equidem à fratribus religiosis, qui præ ceteris frequentius orationibus insistebant, quod vir sanctus cum prædicta Cruce dulcissimum habebat colloquium: de qua multa mirabilia memoratur, quæ magna peregrinorum veneratione ab antiquis temporibus frequentatur. Facto verò dicebat in cœmeterium, & illic aliquantisper deambulans, commendationem fidei um defunctorum percantabat.

CAP. XIII.

Eccli. 33. Corpus suū flagellat quotidie.
Cumque non ignoraret illud Ecclesiastici, Seruum inclinant operationes earum: carnem suam vigilijs & ieiunijs exciccatam, & asperitate cilicij, ut dictum est, exararam, reducto paululum cilicio verberibus exponebat, terque ad hunc in die se virgis cædi volebat ab aliquo familiari, qui tacere nõsset: excutiebaturque per confessionem, adiunctis virgarum scopis, si quid eius sanctæ animæ pedemundani pulueris adhæsisset. Etsi autem eiusmodi virgarum castigationibus & confessionibus carnis coerceret malitiam, at tamē in omnibus discretionis moderamine adhibebat, nec sine iudicio flagellabat carnem propter dictum illud Sapientis: non obediērit seruus, curua illū compedibus: verum sine iudicio nihil facias. Nam Apostolus ad perfectam carnis mortificationem nos inuitans, cum præfisser, Obscuro vos per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostiam uiuentem, sanctam, Deo placentem: subiicit, Rationabile obsequium vestrum, sicut licet secundum ethnicum, ut nē quid nimis. A carnibus quidem semper abstini postquam canonicus fuit: omni verò tempore à desiderijs carnalibus. Sexta fere solo pane vescitur & aqua, & frequenter nec panem sumebat illo die, nec aliquam refectiois corporalis, cibatus solo pane & aqua doloris ex compassione Crucis in su Christi, cum quo se animo crucifigebat. Sæpē etiam panem lixiuio mixtum solebat edere, ut posset dicere cum Psalmista: Cinerem tāquam panem manducabam, & potum meum cum fletu miscebam.

CAP. XIII.

Vitar hominum ap- plausus.
Erat verò multum liberalis non solum pauperibus, sed & diuitibus hospitalitudo & discretus, vnumquēque sic, ut decebat, suscipiens, pauperum inopia succurrendo, diuites verò inuitando suis beneficijs ad sectanda charitatis opera: ut simul diues & pauper ab vno acciperet non solum temporale subsidium, sed & consilium spiritale. Sic enim decebat pastorem bonum pascere gregem suum. In omnibus autem, quibus posset popularē excitare fauorē, cautē se gerebat, inanem gloriam & lupnam hypocrisim tanquam pestem euitans. Nam propria carnis macerator, amaræ abstinentiæ, nõ tantum hospitibus se splendidum in panibus, ferculorum varietate atque potus diuersis generibus exhibebat: verum etiā cum illis aliquandò discubens, & inter multas epulas cibis vilioribus uteretur, aut edere se simulans, pia quadam simulatione communem se illis ostendebat. Et quod est argumentum miræ prudentiæ, sæpē merum bibere credebatur, cum non esset merum, sed aqua potius modo dici vini admixtione sic tincta, ut vinum à discumbentibus putaretur. Singulis autem diebus pauperes sexaginta, aut quadraginta vel minimum triginta in cõspectu suo refici faciebat, exceptis alijs pauperibus, de quibus infra dicemus.

CAP. XV.

† deest, pro-cera, aut aliud quippiam.
Erat autem vir sanctus admodum & elegantis staturæ. Vestimenta eius nec trida nimium, nec abiecta plurimum, sed ex moderato & cõpetenti habitulenta. Exterior eius habitus, propter rudem & seruilē populum, auctoritatem & reuerentiam pontificis præ se ferebat: medius verò, canonicum regularem: ad carnem cilicia & talaris interula, poenitentem. Per hæc & alia beatus pontifex tanquam sapiens architectus seipsum dabat, in similitudinem picturæ, exemplum bonorum operum, & sculpebat in subditis signacula sanctitatis, & assiduitate sua variabat picturam: & in lege Domini iudicabat congregationem, & in fide sua probatus est, & cognitus est in verbis suis fidelis. Trāsigebat noctem sicut diem, & vigilia sua perfectam opus.

Eccli. 50.

opus, & in diebus suis suffulsi domum Domini, & corroboravi templum, & praevaluit amplificare civitatem Dei, & adeptus est gloriam in conversione gentis suae. Nam in diebus eius prosperata est plantatio illa Dei novella, ut verum esset, quod scriptum est: Servavit Israel Domino cunctis diebus Iosue.

Iosue 24.

CAP. XVI.

Non est autem ex toto silendum, quod beato viro ex Abbatis minori officio in pontifice sic translatum, praedictus Rex Dermotus quendam Clericum successorem eius violenter constituit, & contra ius consuetudinis, quo tam Clerus quam populus ibidem Abbatem eligere consueverat, in dictam Abbatiam, illis reclamantibus, eum irreverenter intravit. Sed is tamen, ne Evangelicum illud non impletum abiret, Omnis plantatio, quam non plantavit pater meus, eradicabitur: tam a dignitate, quam ab officio postmodum amovetur. Clero autem & populo in ius eligendi restituto, nepotem quendam S. Laurentij, Thomam nomine, iuvenem praeclarum moribus & scientia, sanctique, pontificis coniectum atque consortio clarioris, in Abbatem Glindalacensis Ecclesiae concorditer elegerunt: In quo facto non defuit Dominus seruo suo, de quo scriptura dicit: Bonus relinquit haereditatem filiis & nepotes. & iterum: In femine sancto permanet bona haereditas, & nepotum ipsorum semen in testamento stetit. Hunc igitur cum sanctus, non propter propinquitatem carnis, sed magis charitate spiritus, praeteris impensum diligenter, ita ut etiam secreta sua ei securum committeret, civitatem Glindalacensem deinceps tanto frequentius, quanto libentius visitavit. Nam prope civitatem ad tria miliaria locus erat secretus, & B. Coengini frequentia consecratus, quem praeteris tanto specialius elegit, quanto eius sancti viri virtutes studiosius imitari saepebat. Is vero locus non in hominum conspectu, sed in miranda solitudine esse dicitur. Nam ex una parte rupes ex alto pendens triginta cubitis, ad hunc locum transitum denegat: ex altera stagnum non modici ambitus, totidem cubitis in profundum descendens, a parte sua navigium pandit. Nec tamen sine fontis dulcedine locus est. Nam ex eadem rupe rivulus sonorans, dulcissimas fundens aquas, erumpit, habitatori loci non parum praebens solatij, confitis arboribus siue herbis continuum vitorem ministrans: apud quem rivulum etiam falix mirifica reperitur, pomam ferens usque ad hyemale S. Martini festum crudissima, ut vix a quoquam tum possint degustari. Appropinquante autem natiuitate Dominica, celeriter maturescunt, foliis infirmis pro medicinali remedio referenda. Locus autem inferior, ei concavitati subiacens, a duodecimo Calendas Octobris usque ad octavum Calendas Martij, folis lumen non accipit, immo quaedam eius pars, folis radijs nunquam illustratur.

Matt. 25.

Nepos eius fit Abbas Glindalacensis.

Prou. 13. Eccli. 44.

*navigium, pronavigatione.

Nota singulare ponorum genus.

CAP. XVII.

Nea autem concavitate, quam S. Coenginus suis manibus effecisse dicitur, B. Laurentius persaepe latitans, contemplatiuis delicijs illic deuotus perfruebatur, de corpore suo minime sollicitus. Sed tamen in multa necessitate ei deesse nolens, ter tantum in hebdomada panem & aquam, interdum etiam olus ei praebebat, tanquam alter Moyses contemplationis diuinae suauitate refectus. Ibi ergo morans per quadragenas, hominum non admittebat frequentiam, nisi iam dicti Abbatis nepotis sui, qui ei cibum, qualem diximus, subministrabat: ad eumque causas & negocia populi, & ad populum sancti sacerdotis responsa atque consilia referebat. Erat autem accessus ad eum per scalam: cuius ima pars in aqua figebatur, superior tenebatur ad rupem. Neque tamen ex hoc ipso loco egredi sancto viro molestum erat, si vrgente negotio subditis suis id necessarium cognouisset: sed velut alter Moyses in ingressu tabernaculi & egressu, Rachelis & Lia, Mariae & Marthae pro loco & tempore, in se facies varias transfigurabat. Sic autem implebat fidelis pastoris & prudentis rectoris officium, non propter improbam agendorum instantiam, contemplationem negligens: aut propter contemplationis studium, agenda postponens. Videbatur autem populo barbaro, cornuti Mosi similitudinem afferre ex frequenti colloquutione cum Domino. Nam sermo eius instar faculae ardebat, radios vibrabat igneos: dixisset stimulos & quasi clauos in altum defixos. Ibat vir sanctus per arma iustitiae a dextris & a sinistris, deruncans cruentas acies vitiorum, praedicans assidue verbum Dei, & opus faciens Euangelista: instans opportunum: arguens, obsecrans, increpans in omni patientia & doctrina, ne de manu sua requireretur sanguis commissi sibi populi perentis. Ducebatur enim ad mortem populus Dubliniae, vel potius iam perierat infami ternario vitiorum, puta concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum, & superbia vitae. Ex quibus, tanquam ex

Quadragesima ut exegerit sanctus Laurentius.

Exod. 24.

Exod. 34.

1. Tim. 4.

1. Ioan. 2. Fontes vitiorum omnia.

Gg

fontum,

CUR IUS
OBER
NOBER
RVIII
5

fontibus venenatis, oriuntur & dimanant riuii mortiferi totius iniquitatis, ebrietate, crapula, & earum comes ignis luxuriæ, contentiones, rapinæ, iniuriæ, mutus & alia mala infinita. Quibus vitijs cum ciues suos videret beatus pontifex irretitos dolebat plurimum, & speculator constitutus à Domino, super speculam suam titiugiter per diem, & super custodiam suam totis noctibus: & quod audiret ore Domini, verbum annunciauit populo subdito sibi. Vidit enim & predicavit vitia secutura supplicia, iniurios plectendos iniurijs, luxuriosos incendijs vastandos, (Luxuria nanque ignis est, vsque ad perditionem deuorans, & omnia virtutes eradicans genimina) & homicidas cædibus perdendos. Per quæ enim peccat qui per hæc & punitur.

CAP. XVIII.

Veniente igitur gladio Domini, sicut pastor sæpè prædixerat, nõ longo temporis intervallo, rex Dermotus, adiuncto sibi Richardi Comitis auxilio, cum milite Anglorum caterua Hyberniam ingressus, Dubliniam magna vi cepit, capta incendit igne, bona ciuitatis diripuit, & homines interfecit. Atque ita, secundum iustitiam viri Dei, misit in eos iram Dominus & vindictam, & reddidit illis iniquitatem eorum. Beatus autem Laurentius instar Jeremia, testis exiit stragis populifera, ubi etiam multis affectus iniurijs, rebus eorum, quantum ipse poterat, defendens munis, morti sese pro illis exponere neuitquam formidauit. Corpora etiam in forum pius pastor inter manus hostium adhuc palpitantia rapiebat, & velut cernit superstitibus, quibus poterat facultatibus, ijs succurrebat. Maiori tamen affectu mouebatur in illos, quos prius viderat felicitate vberiori florere, & subito quod sed tamen iusto Dei iudicio, in summam miseriam coniectos esse. Inter omnes autem malorum genera, summum in miserijs infelicitatis genus est, fuisse clericos Clericos præterea, contra impetum gentis superbæ, quæ ciuitatem obtinuerat, suis locis permanere posse, non sine magnis periculis impetrauit: quibus etiam, bros & ornamenta ecclesiæ ipse, cuius bonis temporalibus & ecclesiasticis non percerat hostilis iniquitas, immò potius vniuersa rapuerat, vel vastauerat, prudenter & strenuè restituenda curauit.

CAP. XIX.

Quodam tempore vir beatus pro Ecclesiæ suæ negocijs in Angliam profectus ad Regem Henricum venit Cantuariam: ibique, vt deceit, susceptus in ecclesia sanctæ Trinitatis à monachis, ob impetranda suffragia S. Thomæ gloriosi martiris deuotè pernoctans, in crastino monachorum precibus Missarum solennia celebrare disposuit. Cumque pontificalibus vestibus processisset ornatus, quidam factus audiens eum virum sanctum & religiosum esse, simplici sua fatuitate vel feruore simplicitate sibi persuasit, se rectè & piè facturum, & præmia posse diuina promereri, si tam beatum virum sancto Thomæ reddat martyrio parem. Mox igitur animi sui conceptum volens perficere, sustem ingentem arripuit, & per medium irruens populum in beatum antistitem, totis viribus eum in capite percussit. Ille vero percussus, statim corruit ad cornu altaris, grauius vulneratus. Id videntes monachi, omnes qui aderant, cum multo dolore & lachrymis in faciem se prostrauerunt credentes pontificem lethaler vulneratum. At vir sanctus post breuem mortuam leuato capite, dari sibi aquam in vaseculo postulauit: & super eam dicens orationem Dominicam, eamque benedicens signo sanctæ Crucis imposto, lauari vulnus capitis imperauit. Quo facto, cessauit fluxus sanguinis, & protinus vulnus sanatum est: sicque sanus effectus, inchoata Missarum solennia celebravit. Quod qui vidit, testimonium perhibuit. Ipsum autem vestigium vulneris semper manens in capite: & nunc in ipso capitis * cranio, deficiente ossis particula, fractura cernitur apparere. Iubente verò rege suspendi faruum illum, beatus pontifex vix precibus obtinuit, nè quid mali hac de causa illi inferretur.

CAP. XX.

Alio tempore cum de Regis Angliæ curia remearet, venit in Vualliam: ubi dum quædam ecclesia in honorem beatæ Virginis apud castrum cuiusdam diuitis, cuius expensis recens ædificata, cuius lateri homo quidam perpetuò se ineluserat, vt Deo liberius adhereret. Huic igitur viro Dei nocte apprensus Virgo sancta, ornata &

Esa. 21.

Predicatio
des futuræ.

Sap. 11.

Dublinia
vastatur.Magna san-
cti viri con-
stantia.

Tob. 1. & 2.

Summum
infelicitatis
genus, quod
sit.Hominis
stulti hor-
renda re-
meritas.Præclarum
miraculum.

*testa

cie reuerendissima, sciscitabatur cur sua ecclesia dedicata non esset. Cui cum anachoreta responderet, Episcopum dioecesanum diu abfuisse: Ego verò, inquit illa, nolo eam ab eo dedicari. Ecce adest Laurentius Dublinensis Archiepiscopus, cuius praestolabar aduentum, vt ipse meam ecclesiam consecraret. Er hoc ei signū, quòd ventum vel transitum non obtinebit, donèc meae satisfecerit voluntati. Ad hec expectatus homo, & territus visione, facto iam die, misit pro castellano, eius ecclesie fundatore, toramque ei patefecit ex ordine visionem. Is mox ad Archiepiscopum properans, eum ad suum castrum inuitauit, susceptumque honorifice procurauit: factaque coena, precabatur eum, vt illam ecclesiam consecrare dignaretur. Vir sanctus respondit, id sibi non licere: castellanique precibus assentiri modis omnibus renuit. Videns id castellanus, non cunctatus est viro Dei minas beatæ Virginis indicare, toram anachoretæ visionem per ordinem commemoras. Quam sanctus vir mente pertractans, vidensque secundum Deum sibi non esse illicitum, sed permissum, diuinæ visioni deuotisque precibus assensum præbens, ecclesiam postridie dedicauit. Cumque Missam & diuina officia peregisset, gustato pane cum suis uauim ingressus, cursu prospero ad portum desideratum peruénit. Ex eo tempore innumera fiunt miracula in ecclesia illa, diuinaque indigentibus beneficia præstantur.

Videtur uti solitarij.

Multa miracula in ecclesia, à viro Dei dedicata, fiunt.

CAP. XXI.

Rursus beato viro in Angliam cum tribus nauibus contendente, in medijs maris vorticibus tempestas scissima extitit, ita vt penè naues & homines mergerentur. Iamque nautis spe omni euadendi periculi propemodum destitutis, quidam melioris spei vir, conuersus ad sanctum præfulem, dixit: Domine, ecce perimus: succurre nobis tuis sanctis precibus. Illo igitur flexis genibus Deum deprecante, statim mare quieuit, cessauitque tempestas, ita vt possent homines admirari & dicere: Quis est hic, quia venti & mare obediunt ei?

Sedat tempestatem.
Marr. 8.

CAP. XXII.

Alio quoque tempore properanti ei in Angliam, & iam nauim ingresso, quidam à ciuibus Dublinæ comites se adiunxerunt, sub tanto pastore pericula maris se euasuros confidentes. Er ecce cum iam securius mare sulcarent, subito commotis fluctibus, ventisque fauientibus, tempestas horribilis exorta est, ad eò vt presentem intenerent omnia mortem. Congregati ergò omnes ad patrem & patronum Archiepiscopum, anxie precabantur, vt suo interuentu ocyus ipsis succurreret. mors enim in ianuam videbatur. At secretarius & amicus Dei: Confidite, inquit: nemo vestrum peribit: sed audite consilium meum, & iram Dei deuotionis muneribus placate. Ad eius enim, vt nôstis, & beatæ Virginis matris eius honorem, Dublinæ ecclesiam nouam construimus: ad quam perficiendam dare vos moneo de fructu operis eius, qui vobis omnia largitur: sicque promitto ego vobis in Domino, tranquillitatem maris absque vestro & rerum vestrarum periculo citius ad futuram. Mox illi ad Archiepiscopum bona & alacri voluntate multa donaria apportant. Erat enim nauis illa multis referta diuitijs. Ille verò gaudens in Domino, breui & deuota oratione penetrat celos: statimque mari subsidente, & tranquillitate restituta, Deum & sanctum eius pontificem omnes pariter collaudant.

Iterum suis precibus tranquillum efficit mare.

CAP. XXIII.

Mergentibus autem causis quibusdam Ecclesie sue, pastor strenuus vigilans super gregem sibi commissum, summum Pontificem adire decreuit: Romamque feliciter perueniens, adiutus Domini gratia, propositum impleuit. Cumque pro libertate Hyberniæ Ecclesie facundè satis egisset, & animi eius benignitas atque prudentia manifestè innotuisset, regressurus ad propria, Legatus totius Hyberniæ à domino Papa constituitur. Reuersus inde prosperè in Hyberniam, commissæ sibi legationis officium cum magna totius Ecclesie libertate exequi satagebat. Quæcunque religioni, vel ecclesiarum officijs, vel honestati clericorum deesse videbatur, ea sufficienter & honestè supplebat, superflua refecabat, rectè disposita inuisibiliter obseruari volebat: eratque in zelo legis Domini velut ignis, & quasi ad seipsum paratus à carne. Intantum autem ministrorum ecclesie execrabatur immunditiam castitatis & honestatis zelator, tamque eos ad continentiam prouocabat, vt omnes tam subdiaconos, quam diaconos vel presbyteros, si incontinentiæ conuicti essent, licet tanquam Archiepiscopus posset, tamen nollet absolueri: sed

Fit legatus Hyberniæ.

Eximius eius erga incontinentes clericos zelus.

CURTIUS
OBER
NOBER
RVIII
5

ad Romanam Ecclesiam, à summo Pontifice absolvendos, destinaret, ita ut quodam tempore, quod dictu mirum sit, centum quadraginta presbyteros de incontinentia conuictos, Romam miserit absolvendos. Cupiebat enim omnes sui similis efficere, & quam in se sectabatur munditiam, eam etiam à subditis requirere, lumbos suos non zona pellicea, sed aspero cilicio confringens. Itaque Apostolicum illud, quod re ipsa præstabat, ore quoque iubeat: State succincti lumbos vestros in veritate.

CAP. XXIII.

CVM autem sic legationis sue fungeretur officio, & celestis vitæ pabulo populum reficere conaretur, temporalium rerum inopia totam Hyberniam mirabiliter occupauit. Itaque humanissimus pastor, assuetus olim operibus pietatis & benignitatis, videns tempus acceptabile, tēpus miserendi, scelerabatur Dominum miseretur pauperum: totusque in opum commiserationi additus, penitentium miseris, egestatem illorum suam existimans, pro facultatum suarum commodis non largissimæ charitatis suæ votis, illis opitulabatur & succurrebat. Quingentos nanque pauperes, extrema penuria oppressos, per triennium quotidianis sustentabat elemosinis, exceptis alijs plus minus trecentis, quos per Episcopatum suum vestibus & alimonia donabat, quibusque necessaria omnia ministrabat. Multa etiam fœminæ egestate afflictæ, paruulos suos, quos nutrire non poterant, necesse quadam cautela ad ostia eius deponebant, itemque alijs diuersis locis, per quæ lum nouerant transiturum. Sciebant enim in eo maternum in esse affectum, nec posse deesse eis: quippe qui gremium pietatis omnibus expandens, nemini se negabat. Ille verò non immemor paupertatis & pueritiæ, quam pro nobis Iesus Christus assumpsit, qui in die iudicii dicitur esse, Quod vni ex minimis meis fecistis, mihi factis: quique alibi dicit, Quicumque susceperit vnum paruulum talem in nomine meo suscipit: pium se puerorum nutrimentum exhibebat, eosque per diuersa diocesis suæ loca hominibus & baluiis suis nutriendos & diligentius custodiendos committens, eis necessaria omnia suppeditauit. Erant enim talium sit regnum calorum, ipsam exultans in cælis, frequentius in terris puerorum miseretur. Erant autem illi generis pueri ferme ducenti, quandoque plures, quandoque pauciores: de præteritis nonnullis pauperibus, de quibus iam dictum est: & paruulis, quos in domo sua boni Christi nutrimentum procurabat. Cùm autem hi pueri iam adulti essent & enutriti, tradi singulis crucem ligneam iubeat, quas signi cuiusdam loco ferentes, circumstantem provinciam: atque ita ab eius præfectis & alijs, nomen Dei & pontificis venerantibus, vitæ sustentandæ consilium & auxilium eis impendebatur.

CAP. XXV.

PER id tempus, multiplicatis malis in terra, cùm sanctus pontifex die quadam Dublinia Vuassfordiam iter haberet, quidam è militibus Regis, Vuillhelmus nomine, se comitem ei adhibuit, nè forte si solus esset, incidere in latrones. Sed & scriptor quidam cum vxore sua paruuloque infante, tanquam securus iter iam facturus, illis se iunxit. Ingredientibus autem illis nemo quoddam, latronum latibulum, vigintiquatuor loricati latrones è latebris prodierunt, simulantesque se vel le parcere pontifici & suis, petebant, ut militem ipsorum traderet voluntati: ipse verò cum suis clericis, illæsus abiret. Sed vir sanctus respondit, malle se interficere quam illis militem iugulandum permittere. Tum illi furis agitati, in clericos eius facilius irruerunt, & scriptorem antedictum crebro irrumpendo occiderunt. Eius autem vxoris miserus Episcopus, postea quæ ad victum vestitumque pertinent, perperam illi subministravit: puerum verò literis erudiendum curauit, & quoad vixit, inter clericos suos illum numerari voluit. Porro latrones lanceâ in militem vibratæ misericorditer sese interponentis Episcopi equum confoderunt: sicque miles equi pro sidio de eorum manibus creptus est. Præsul verò spoliatis clericis, varijs affectibus iurijs, in proximam veniens ciuitatem, latrones illos per internuncios admonuit, ut à sua malitia abstinentes, veniam impetrarent: ni id facerent, se cum omnibus eius ciuitatis presbyteris in eos excommunicationis sententiam pronunciaturum. Illi autem omnem pœnitentiam & correctionem respuerunt, eos excommunicauit. Quod cùm illi cognouissent, & quemadmodum fieret excommunicatio, inquisierunt, dixerunt: Excommunicemus & nos Archiepiscopum, & accipientes extra bonis furto ablatis, loco stolarum, & accensis lignorum faculis loco candelarum, in furore luporum

Incidit in latrones.

Inporum vlabant, Clericos irridentes, anathema legentes, & in derisum Ecclesie etiam in aqua ipsas faculas extinguentes. Ex ijs vnus postero die, licet quadruplici reclus veste, frigore satis temperato & tolerabili extinctus est. Tertio indè die malitiae eorum dux itidem percemptus est, atque ita alij post alios intra annum vnum perierunt.

Ecclesiasticè
lectem vti-
onem deri-
fores excō-
municatio-
nis,

CAP. XXVI.

Quidam è ministris Archiepiscopi quandoquē, non absque sua fortassis culpa, Dubliniæ ad patibulum trahebatur. Cumque iam ad suspendij locum peruenisset, rumor eius rei ad Archiepiscopum perlatus est. Illic surgit ille, sequiturque hominem, vt eum liberet. Videns autem vnus è carnificibus præfulem venientem, timensque nè infelix ille ex eorum manibus auferretur, caput misero præcidit. Id cernens Episcopus, multumque dolens ereptum sibi hominē, in eius percussorem maledictionis fulmen intorsit. Cumque ille cum socijs Dubliniam rediret, in ponte cadens coxam fregit, & ex eo vulnere breui vitam amisit, manifesto diuinæ vltionis iudicio. Sic Dominus, quātā sanctitatis & gratiæ apud ipsum esset beatus Laurentius, & quòd eius verba pondus haberent, sapius declarauit.

Miserè pe-
rit cui vir
sanctus im-
precatus est

CAP. XXVII.

Dvo viri Dubliniæ in loco sacro latrocinium perpetrarunt: sed pro meritis suis percussit à Domino, protinus amentes effecti sunt, ligatique ad ecclesiā sanctā Trinitatis, & ad Archiepiscopum adducti sunt. Quos cum ille vidisset, misericordia motus erga illos, data benedictione, iussit eos à vinculis expediri. Illi soluti, in faciem corruentes, diu tanquam exanimis iacuerunt. Tandem surgentes incolumes, viro Dei pro salute recepta gratias egerunt. Quod ille, nè facerent, more suo prohibebat, & vt soli Deo gratias agerent, verecundus & humilis hortabatur.

Duos amen-
tes sanar.

CAP. XXVIII.

Quandoque vir sanctus cum duobus Episcopis & Abbate Thoma nepote suo ad concionē quandam properabat. Cumque apud pagū quandam horas Dominicas cantaturus descendisset, homo quidā adueniens, ad eum exclamauit: Presentiam tuam, domine, non equitū multitudinē gloriari decet, sed in eo potius, vt egrotis & afflictis succurrere studeas. Est in ecclesia huius pagi proxima scemina quædam nobilis, quæ ab immūdo vexata spiritu, nupèr mente capta est. Ad eam igitur ire te decet, & fundere preces pro ea ad Dominū, vt tuis flexus precibus, illā sanare dignetur. Percepta ea simplicis hominis petitione, Archiepiscopus iubet ire Thomā Abbatem, & orare pro ea. At ille modis omnibus recusabat vel limina ecclesiæ attingere: intantum id genus homines horrebat. Præcepit ergo idē Episcopo Kildarensi Malachia. Sed is itidem se excusans, aiebat se non tanti esse meriti, vt dæmones expellere possit. Iubet andē vir Dei, vt Clemens Episcopus eat. **Q**ui sua simplicitate libenter se iturū respondit. Erat is vir magnus & caluus. Cumque eū dæmoniaca conspexisset in ecclesiā intrantem, mox ei caluitiem obiecit, addēs etiā contumeliam per mendaciū: O calue vilissime, in quiens, qui semper meretricio te iungis contubernio, quid hic à me requiris? simulque arripens lapidē, iactauit in eum. At Episcopus & contumeliā, & horrore non ferens, ad Archiepiscopū cum timore pudefactus rediit. Tum demū vir sanctus vt simulationē, sic arrogantiam vitare volēs, Ego, inquit, si sic necesse est, eam in nomine patris & filij & spiritus sancti visitabo. Cumque ad ostium ecclesiæ venisset, Crucis signaculo & eam, & sceminam consignauit. Eum autem vt vidit miserabilis mulier, multa in eum probra & conuicia cōiecit. Sed ille vir misericors, eius miseriam misertus, de Domino nō diffidens, ligari eam præcepit. Et cum manibus eam atrectāset, pectori eius Crucis signū impressit, & aquam benedictam ori eius infudit, humique prostratus, Dominum pro ea suppliciter & breuiter orauit. Indè recedens, cum triduo post eò reuertisset, inuenit eā sanā mentis, & iam dudum ipsius reditum præstolantem. Illa verò mox ad eum accedēs, multis precibus nocte illa retentum, cum omnibus comitibus eius honorificè procurauit, in eximij amoris signum crebrò eius manus & pedes deosculans, & gratias agens omnipotenti Deo, quòd per eius merita perfectæ esset reddita sospitati.

Malachias
Episcopus
Kildarensis

Procax dæ-
monis petu-
lantia.

vide quibus
armis oppu-
gnat dæmo-
nē vir san-
ctus

CAP. XXIX.

Quidam beati viri mare stallus, toto corruptus corpore, miserabiliter inflatus erat. De cuius salute cum iam medici omnes spem abiecissent, adductus est ad dominum suum. Is protinus manus ei imponens, oransque pro eo: Ducatur, inquit,

CURTIUS
OBER
NOBER
RVIII
5

quit, ad hospitium suum, & cum sanatus fuerit, redeat ad pristinum munus. Red-
ctus est ergo domū, & proxima nocte omnis ille corruptus humor effluxit, & post
dies octo viribus instauratis, ad virum Dei cum alacritate reuerfus, gratias egit pro
sanitate, per eum diuinitus ipsi donata. Cui vir sanctus: Memineris, ait, non homi-
ni, sed soli Deo gratias agere.

Sanat ho-
minem de-
speratum.

CAP. XXX.

IN ecclesia beati Martini Dubliniæ quidam sacerdos, nomine Galuedius, mite-
strabat. Erat autem charus Archiepiscopo, quod eum a iuuentute nutrijset, & cler-
icus fuisset. Is igitur aliquandò graui infirmitate depressus, ad extrema perue-
nerat. Nam cum & sensu & halitu carere videretur, complures eum mortuum pe-
tabant: quidam verò nondum exanimem, sed veluti in ecstasi positum exiitum
bant. Vnde factum est, vt tribus indè noctibus totidemque diebus corpus in mœ-
positum, sepultura mandare differrent. Tandem adueniens sanctus Laurentius,
corpori tanquam funeri appropinquans, pietate motus ad lachrymas mortui
affatur: Tu quidem dilectissime, si posses, mihi iam loqui velles: sed in omnibus
at voluntas Dei. Sic ait, & flexis genibus, Dominum tacitus orauit. Quis autem
erit affectus orantis, satis declarauit Domini exaudientis effectus. Completa enim
oratione, quã nouit ille solus, qui approbauit, sacerdos Galuedius quasi de gra-
somno excitatus, surgens in columis, gratias egit Deo & sanctæ Mariæ, & beato Lau-
rentio domino suo, apertisque in circumstantes luminibus, quærebat quid sibi fac-
rent, vel qua ex causa illuc pariter conuenissent. Stupefacti verò & territi omnes
eo, quod accidisse videbant, sic illi responderunt: Toto triduo nullum vitæ signum
habebem, sed instar mortui iacentem, te sepelire proposuimus. Et sacerdos: Non
Dominus, inquit, animam meam separatam fuisse à corpore, & disceptantibus
gelis pro ea, vidisse me dominum meum Laurentium flexis genibus coram Deo
gloriosa virgine Maria matre eius, pro me humiliter deprecantem: eiusque ora-
one flexum Dominum, animam meam corpori restitui iussisse. Tum verò beatus
pontifex pro familiari sibi & humili verecundia, illi sacerdoti sub pœna excom-
municationis interdixit, nè rem hanc vlli omninò homini, donè ipse viueret, pe-
humilitatē, uelare ausus esset.

Excitat vita
functum.

Eccē pro-
fundā eius
humilitatē.

CAP. XXXI.

HAEC de vita & moribus sancti viri, eiusque virtutibus à certissimis excep-
ta, post aliquot annorum curricula, tanquam pauca quædam reliqua ad
nos perlata sunt. Iam qua occasione & quo pacto, Domino largiente, ad Angliam
vsque ecclesiam peruenerit, in veritate, qua comperi, succinctè narrare curabo. Ob-
orta fuit grauis dissensio inter Regem Angliæ Henricum, sub quo passus est sanctus
Thomas martyr gloriosus, & Regem Hyberniam potentissimum Deronogū: cuius
sedandæ causâ se beatus pontifex interponens, venit in Angliam, secum ducentem
quendam nepotem suum, iuuenem elegantem, vt eum Regi Henrico obsequium da-
ret, si pax cum illo constitui vlla ratione posset. Sed Rex Angliæ pacem repudiata
crudelē porius tyrannum se exhibuit, regioq; edicto cauit, nè viro Dei liceret
Hyberniam reuerti, portusque omnes, qui Hyberniam spectarent, ei voluit esse
terdictos, hac ratione beatū virum exulare cogens. Ità ille Regem in Nortmanniam
transfretantē in monasterio Abbēdoniæ tres hebdomadas expectauit. Deinde
tadio quodammodò affectus, Regem sequi statuit, si fortè in negotio illo magis
cum placabilem offenderet. Ingressus igitur nauim apud Douriam, vultusque
plicuit, prosequensque Regem in Nortmanniam, febre corripitur. Ea ingraue scien-
te, triduo valdè eius morbi importunitate afflctus, ab incepto desistere cogebatur.
At tamen contra febris ardorē flamma charitatis pugnabat instantius, & naturam
quam febrile debilitabat in commodum, in charitatis & pacis commodum fortiter
sibi militare cogebat. Atque deinceps in ipso itinere locū inquirere cepit, in quo
aut quiesceret, aut certè etiam remaneret. Iam enim aliquo modo præsen-
sationem sui corporis imminere. Sui igitur tabernaculi depositionē præuidens
tabernaculum non manufactum toto animo expetebat. Eius autem exemplar, Do-
mino prouidente, viro sancto in monte Augi ostensum est. Perueniens enim ad
eius montis supercilium, & indè castrum intulens, & in castrò ecclesiam eminens
tem, cognoscensque è quibusdam in via ipsi occurrentibus, castrum esse Augi
in introitu Nortmanniæ in Henrici Regis Angliæ ditione constitutum, ecclesiam
quæ

Non potest
vir sanctus
ex Anglia
discedere,
rege vetan-
te.

*Douriam
Incidit in
febrem.

que esse beata Virginis, in qua Canonici instituti S. Victoris Parisiensis, Deo & beata Maria regulariter seruirent: non mediocriter exhilaratus, & tanquam Davidis prophético spiritu afflatus: Hæc, inquit, requies mea in seculum seculi: hinc habitabo, quoniam elegi eam. dataq; benedictione cum Crucis signo, ad eam ecclesiam venit, & fusa illic oratione, seipsum Deo & beatissima Virgini commendans, ad hospitium diuertit, lectoque decubans, accito eius loci Abbate Osberto, viro religioso, confessione pramissa, viæ præsentis vero viatico suum ad vitam transitum præmuniuit.

Confessione & Eucharistia se munuit sub mortem.

CAP. XXXII.

His peractis, vir venerabilis & circumspectus clericus David, supra memorati Iuuenis prædagogus, ad Regem Henricum profectus est, ut quod beatus vir de pace concilianda cõperat, ipse pro tenuitate sua, diuina præueniente gratia, consummarer. Cumque Regem quibus poterat rationibus emollisset, eiusq; animum ad pacem inflexisset, quarto die ad sanctum Episcopum reuersus est. Cui cum rem à se gestam retulisset, sanctus præsul, quanuis iam morti proximus, exultare visus est: & ut factò gratias ageret, quod verbo non poterat, caput suum in illius sinum deposiuit. caipsa re satis indicans, illam magistrum Dauidem, spiritum suum, iam cum morte colluctantem, pace impetrata, pro qua ipse, quantum poterat, laborarat, exhilarasse. Tertio autem ab aduentu suo die, febrium ingrauescente dolore, sanctus præsul Abbatem eius loci cum fratribus eius acciri voluit, seque in eorum collegium & fraternitatem recipi petijt: ei que libentissime assensum est. Indè extremam & petijt, & percepit vñctionem. Cum autem de faciendo, ut moris est, testamento admoneretur, sic respondisse fertur: Nouit Dominus, mihi ne nummum quidem sub sole relictum esse. Par est enim credere, diuersis misericordiæ & benignitatis officijs & operibus, quicquid ad manũ habere poterat, virum pium in cales thesauros transmisisse: vel potius Canonice professionis memorem, nihil se habere proprium existimasse: ut, qui viuere constituisset secundum regulã sanctis Apostolis institutam, in extremo vitæ sine nihil suũ esse dicendo, ab ea regula minimè deuiaret. Atq; ita beatissimi Augustini cõsors, aut ut rectius dicamus, successor effectus, testamentũ nullum fecit, quia vndè faceret, pauper Christi nõ habuit.

Percipit extremam Vñctionem.

CAP. XXXIII.

Dinceps felix Laurentius ad portum salutis festinans, gemitus atque suspiria pœnitentis indefinenter Domino offerebat, tam mente quam ore reuoluens illum psalmum Davidicum, Miserere mei Deus, miserere mei: quoniam in te confidit anima mea. Ea verò pœnitentis lamenta sanctitati viri nihil quicquam derogabant, sed eam potius confirmabant. Fertur enim magnus pater Augustinus inter familiaria colloquia dixisse, post perceptum baptismum etiam laudatos Christianos & sacerdotes, absque digna & competenti pœnitentia exire de corpore nõ debere. Quamobrem sibi iussit in vltima ægritudine Psalmos Davidicos, qui sunt paucissimi, de pœnitentia scribi, eosque legens, vbertim ac iugiter flebat. Et beatus Laurentius aquas de superiori irriguo haurire non cessabat, nec tamen irriguum inferius contemnebat, populum suum morte pastoris continuo defolandum, mirabiliter lingua materna dicens: Heu popule stulte & insipiens, quid iam facturus es? Quis sanabit auersiones tuas? Quis medebitur tui? Sic autem charitatem implebat, ex vna parte, quod melius erat, cupiens dissolui, & esse cum Christo: ex altera autem necessitatem fraternam attendens, propter subiectum populum cum Apostolo cupiens diutius in carne remanere. Fidelis autem Deus mercedem laborum eius absq; dilatione iam reddendam ei statuerat. Itaq; cum sextæ feriæ terminus aduenisset, in confinio sabbati subsequenti spiritum sancti viri requies æterna suscepit. Atq; ita gloriosus Christi confessor Laurentius, Dublinensis Archiepiscopus & Legatus Hyberniæ, plenus dierũ, perfectus & consummatus in operibus bonis, Christi cohæres, ad Christum migravit decimo octauo Calendas Decembris.

Psal. 36.

Possid. in vita eius cap. 31. quam habes Tom. 4.

Philip. 1.

Ibidem.

Exit à corpore.

CAP. XXXIII.

Elus autem obitus & remotis certo oraculo declaratus est, & per præsentem, Domino prouidente, venerationi habitus. Ea enim nocte, qua ortus ab occasu solis Augi occidit, cū fuit occasu purior ortus ei, cuidã ciui Dubliniæ, Innocẽrio nomine, in somno visum est, cū esset in eius vrbs ecclesia cathedrali, summũ altare corruere, penitusque dissipari. Qua visione turbatus, manè publicè retulit somnium, &

visio cuiusdam.

CURIUS
OBER
NOBER
RVIII
5

cum iuramento asseuerans dominum Archiepiscopum diem extremum clausit. Id quod postea, nuncijs aduenientibus, verum fuisse compertum est, eadem scilicet nocte migrasse Pontificem, qua visio hæc Innocentio oblata fuit.

CAP. XXXV.

Contigit autem, Domino agente, vt mox à celebratis sancti cōfessoris exequijs Alexius Romanæ Ecclesiæ Cardinalis & Scotiæ Legatus adesset. In cuius aliorumque multorum præsentia corpus sancti pontificis, in medio Augensis ecclesiæ honorificè & reuerenter sepulturæ mandatum est. Vbi postea latuit annis quatuor & mensibus sex thesaurus preciosus, tum quidem absconditus, sed suo tempore reuelandus. Cuius quidem futuræ reuelationis haud vulgare extitit argumentum. In enim nocte, qua Christi confessor huius mundi tenebras reliquit, sicut multorum assertione innotuit, admiranda claritas super Augensè monasterium ita reperienda visa est emicare, vt intuentes putarent Abbatiam, vel castri domum aliam, emissa calitùs fulgure, concremari. Vbi sanè diuina bonitas nobis aliquantulū reuelata dignata est, qualis & quātus esset ille, qui ea nocte ex hoc mūdo migrārat. De quo non debet temerarium videri, sed pium potius, si sentiantur ad lucem transisse inaccessibilem, vt illius beatitudinis sit particeps, quam opportuno tempore suis manifestat & largitur fidelibus beatus & solus potens Rex regum & Dominus dominantium: Cui est honor, gloria & imperium in perpetuum, Amen. In sanctos etiam relatus est vir beatus à summo Pontifice Honorio Reate, tertio Idus Decembris, pontificatus eius anno decimo.

Honorifica sepultura eius.

Referitur in sanctos.

MARTYRIVM SANCTORVM CONFESSORVM SAMONAE, GVRIAE ET ABIBI, AVTHORE Simeone Metapbraste, habetur in tomis Aloysij.

Novemb. 15. Cap. 1.

Cognatus Edessenorū Episcopus.

AGEBATVR quidē sexcentisimū annus ab imperio Alexandri Macedonis: nouem autem annos iam transegerat Diocletianus, scepra tenens Romanorum: sextum iam consulatum obtinebat Maximianus. Augustus autem Zoaræ filius, his temporibus erat Prætor, & Cognatus erat Episcopus Edessenorum, & magna excubatur persecutio aduersus ecclesias omnibus, qui erant sub ditione Romanorum. Et nomen quidem Christianorum, tanquā nefarium, probris apperebatur & excogitabatur: sacerdotes autem & monachi, propter firmam fidem & inexpugnabilem, miserabilibus tradebantur supplicijs, desiderioque & metu distrahebantur. Nam cum liberè eloqui veritatem propter Christi vellent desiderium, refugiebant rursus metu suppliciorum. Nam ij quidem, qui se armabant aduersus pietatem, studebant vt Christiani Christianismum abiurarent, Saturnoque & Rheæ se adiungerent: contra autem fideles, vt nihil esse ostenderent ea, quæ ab illis colebantur.

Cap. 2.

Guriæ continentia & charitas.

Pl. 1. 45.

Illo ergo tempore Guriæ & Samonas apud Iudicem accusantur, quorum ille quidem ex Sarcigitua, hic autem ex vico Ganade erat ortus, ambo educati Edessenam quam vocant Mesopotamiam, quod sit media inter Euphratem & Tigridem. & eam quæ quidem eius fama ad paucos peruaserat: post martyrum autem certamina eorum omnium sermone celebrata. Atque sancti quidem nequaquam versabantur in coartate: sed procū ab ea remoti, vt qui vellent procū abesse ab eius tumultibus, debeant esse Deo soli manifesti. Et Guriæ quidem continentia & charitas, erat bonum & honesta possessio, & ex illius studio cognomen est ei impositū, ad eō vt ex nomine cum non cognoueris, nisi prius dixeris continētē. Samonæ autem erat in Dabum corpus & animus iuuenilis & alacris, & cum Guriæ virtute cōtendebat. Ii ergo accusantur ad iudicem, quod non solum omnem finitimam Edessenam regionem doctrina confirmarent, & vt suæ adhererent fidei, animū adderent: sed etiā efficerent, vt despicerēt persecutores, & vt illorū impietate omnino nihili facerent, decerneret, cōuenienter ei, quod scriptū est: Nolite cōfidere in principibus, in filijs hominū, in quibus non est salus. Quibus iudex ad magnā accessus insaniam, iubet omnino qui habent in honore religionē Christianā, sequentes doctrinā Guriæ & Samonæ simul